USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **B. T.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2021, čj. OAM-207/LE-VL17-P15-R3-2018, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2023, čj. 2 Az 24/2021-25,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předcházející soudní řízení

[1] Žalobce požádal v září 2018 o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný řízení o této žádosti třikrát po sobě zastavil. Soudy však jeho rozhodnutí v předchozích případech zrušily a věc mu vrátily k dalšímu řízení. Předmětem tohoto řízení je třetí rozhodnutí o žádosti žalobce.

[2] *První rozhodnutí* o žádosti vydal žalovaný dne 23. 10. 2018 pod čj. OAM-207/LE-VL17-P07-2018. Řízení zastavil dle § 25 písm. i) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, neboť žalobce neuvedl žádné nové skutečnosti. Toto rozhodnutí zrušil Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 21. 5. 2019, čj. 61 Az 43/2018-63 a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] *Druhé rozhodnutí* o žádosti vydal žalovaný dne 2. 7. 2019 pod čj. OAM207/LE-VL17-P15-R2-2018. Řízení zastavil, jelikož žalobě proti prvnímu rozhodnutí krajský soud nepřiznal odkladný účinek, a žalobce byl tedy vyhoštěn z České republiky. Žalovaný neměl informaci o pobytu žalobce ani o jeho případném návratu do ČR. O žádosti proto nebylo možné rozhodnout. Druhé rozhodnutí zrušil Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 7. 2021, čj.

2 Az 40/2019-16. Závěr žalovaného, že nebylo možné zjistit místo pobytu žadatele, označil za předčasný, neboť zde byla reálná možnost zjistit pobyt žalobce dotazem na jeho zástupce. Po zrušení druhého rozhodnutí žalovaný zaslal zástupci žalobce výzvu k součinnosti, ve které ho vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy sdělil aktuální adresu hlášeného pobytu žalobce na území ČR, resp. kontaktní adresu, na níž by mohl být žalobce osobně zastižen. Zástupce žalobce v poskytnuté lhůtě na výzvu nereagoval.

[4] *Třetí rozhodnutí* (v záhlaví označené) žalovaný vydal 3. 8. 2021. V něm uvedl, že učinil na základě pokynu městského soudu nezbytné kroky, aby zjistil aktuální adresu pobytu žalobce na území ČR. Avšak vzhledem k nespolupráci zástupce žalobce se mu nepodařilo adresu hlášeného pobytu žalobce na území ČR či kontaktní adresu zjistit. Na základě dosud zjištěného stavu věci nebylo možné o žádosti žalobce rozhodnout, neboť aktuálně shromážděné podklady neumožňovaly dostatečné zjištění skutkového stavu věci. Vzhledem k tomu, že uplynuly již více než 2 roky od podání žádosti, bylo nezbytné zjistit, zda u žalobce trvají důvody, pro které žádost podal, případně zda došlo v jeho situaci k nějakým změnám. Za nedlouho po vydání třetího rozhodnutí – dne 18. 8. 2021 – žalovaného zástupce žalobce kontaktoval a sdělil mu adresu pobytu žalobce (D. 19, B., U.). O jeden den později – 19. 8. 2021 – se k převzetí napadeného (třetího) rozhodnutí nedostavil ani žalobce, ani jeho zástupce, a proto napadené rozhodnutí téhož dne nabylo právní moci.

[5] Naposledy uvedené (třetí) rozhodnutí napadl žalobce u městského soudu a ten jej v záhlaví označeným rozsudkem zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Shrnul, že řízení lze dle § 25 písm. j) zákona o azylu zastavit za současného splnění dvou podmínek: (i) nelze zjistit místo pobytu žadatele a (ii) na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.

[6] První podmínka podle soudu splněna nebyla. Žalovaný zástupce žalobce vyzval, aby mu sdělil pobyt žalobce a ten ve stanovené lhůtě neodpověděl. Žalovaný proto vydal třetí rozhodnutí. Následně však – ještě před doručením rozhodnutí – zástupce žalovanému místo pobytu žalobce sdělil. Klíčová je tedy otázka, zda měl žalovaný tuto informaci zohlednit. Tuto otázku řešil NSS v rozsudku z 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003-89 tak, že správní orgán musí zohlednit informace, které obdrží po vydání rozhodnutí, pokud je obdrží před jeho doručením. Byť NSS tento názor vyřkl ve vztahu k rozhodnutí ve věci samé, není důvod jej nepoužít i na rozhodnutí o zastavení řízení. Žalovaný tedy měl informaci o pobytu žalobce zohlednit. Na věci nic nemění ani to, že žalobce měl pobyt na Ukrajině (a tedy mimo ČR). Na věc je totiž nutné použít závěry judikatury ohledně § 33 písm. c) zákona o azylu. Dané ustanovení dle této judikatury nelze použít v případě, kdy žadatel opustí území ČR následkem vyhoštění či jiného obdobného aktu ze strany státu.

[7] K druhé podmínce soud uvedl, že z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč žalovaný uzavřel, že shromážděné podklady neumožňují zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochyby. Žalovaný uvedl, že uplynuly více než 2 roky od podaní žádosti, a proto je nezbytné zjistit, zda nedošlo k nějakým změnám. Z toho soud dovodil, že se žalovaný domnívá, že je nutné v řízení provést doplňující rozhovor. V obecné rovině soud souhlasí, že doplňující pohovor by za této situace byl vhodný. Je však nutné zohlednit, že žalobce je v důsledku vyhoštění na Ukrajině a vyhoštění mu brání v návratu do ČR. Doplňující pohovor proto provést nelze. Žalobce však opakovaně rozhodnutí žalovaného napadl žalobou, a tak je zjevné, že má zájem na meritorním rozhodnutí o žádosti. Nechal se přitom

zastoupit advokátem, a tedy bylo možné potřebné informace získat i prostřednictvím zástupce. Navíc mohl žalovaný (i bez součinnosti žalobce) získat alespoň potřebné aktuální informace o zemi původu. Žalovaný ale i na tuto minimální aktivitu rezignoval. Nedostatečně tak zjistil skutkový stav a rovněž rozhodnutí zatížil vadou nepřezkoumatelnosti.

II. Kasační stížnost

[8] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost.

[9] V prvním okruhu kasační argumentace stěžovatel předně obsáhle popisuje procesní historii věci a uzavírá toto shrnutí vysvětlením, že žalobci bylo rozhodnutí doručeno dne 19. 8. 2021. Skutečnost, že dne 17. 8. 2021 stěžovatel obdržel od zástupce žalobce informaci o adrese pobytu žalobce, neměla na věc vliv. Zástupce totiž stěžovateli nesdělil místo pobytu žalobce na území ČR (pobyt měl na Ukrajině). Stěžovatel nesouhlasí s tím, že by na věc bylo možné použít závěry ohledně nemožnosti použít § 33 písm. c) zákona o azylu za situace, kdy žadatel opustil území ČR v důsledku vyhoštění či jiného obdobného aktu ze strany státu. Takový závěr nemá žádnou oporu v zákoně o azylu. K vyhoštění nedošlo chybou či v důsledku jednání stěžovatele. Krajský soud žalobě nepřiznal odkladný účinek, a samotné vycestování žalobce bylo otázkou navazujících řízení dle zákona o pobytu cizinců na území ČR.

[10] Ve druhé části kasační argumentace stěžovatel napadá posouzení druhé podmínky ze strany městského soudu. Nesouhlasí s tím, že mohl zjistit další informace od zástupce žalobce, jelikož ten stěžovateli ve stanovené lhůtě neodpověděl. Rozsudek městského soudu je vnitřně rozporný, protože na jednu stranu uvádí, že v obecné rovině bylo na místě provést doplňující pohovor, ale rovněž uvádí, že není zřejmé, proč stěžovatel uzavřel, že shromážděné podklady neumožňují zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochyby. Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že měl posoudit, zda v zemi původu nedošlo k zásadní změně situace. Tento závěr je v rozporu s ustálenou judikaturou, neboť rozsudek NSS z 15. 2. 2022, čj. 10 Azs 482/2021-28, uvedl že právo vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí je právem, nikoliv povinností žadatele, a § 25 písm. j) zákona o azylu míří na otázky skutkové.

[11] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Přijatelnost kasační stížnosti

[12] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Jelikož v dané věci rozhodoval samosoudce, zkoumal Nejvyšší správní soud předně přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti viz usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve věci *O.* (jehož závěry se uplatní, i pokud podává kasační stížnost žalovaný, viz rozsudek NSS z 31. 1. 2007, čj. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS). Dle této judikatury bude kasační stížnost přijatelnou, pokud: (i) se dotýká zatím judikaturou neřešených právních otázek; (ii) se týká právních otázek řešených

rozdílně; (iii) je třeba judikaturního odklonu; či (iv) došlo k zásadnímu pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[14] Vzhledem k podobě kasační stížnosti Nejvyšší správní soud podotýká, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční. Nejvyšší správní soud je tedy, vyjma případů uvedených v § 109 odst. 4 s. ř. s., uplatněnými důvody kasační stížnosti vázán. Proto obsah a kvalita kasační stížnosti a její srozumitelnost v podstatě předurčují podobu rozhodnutí soudu. Kasační bod je způsobilý projednání v té míře obecnosti, ve které byl formulován. Obecně a kuse zdůvodněná kasační stížnost tak předurčuje nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozhodnutí soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu (rozsudky NSS z 14. 8. 2019, čj. 8 As 153/2019-39, nebo z 13. 9. 2017, čj. 7 As 208/2017-20, a rozsudek rozšířeného senátu z 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, a z 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS).

[15] V tomto případě je nejasné už samotné tvrzení stěžovatele ohledně přijatelnosti kasační stížnosti. Na začátku kasační stížnosti uvádí, že je přijatelná, protože řeší otázky, které judikatura NSS neřešila. Stěžovatel však neuvádí, o jaké otázky by se mělo jednat (a neplyne to ani z dalšího textu). Na konci kasační stížnosti pak stěžovatel naopak výslovně uvádí, že kasační stížnost je přijatelná pro zásadní pochybení městského soudu při výkladu práva. O jaké konkrétní pochybení by se však mělo jednat stěžovatel opět neuvádí. Důvod přijatelnosti kasační stížnosti tak stěžovatel konkrétně nevymezil.

[16] První okruh kasační argumentace se týká závěrů městského soudu ohledně pobytu žalobce. Městský soud řešil, zda musí stěžovatel přihlédnout i k informaci, kterou obdrží mezi vydáním a doručením rozhodnutí. Tuto otázku městský soud zodpověděl tak, že musí. Svůj závěr postavil na rozsudku čj. 6 Azs 50/2003-89. Z kasační stížnosti se zdá, že stěžovatel tento závěr nerozporuje. Další otázkou bylo, zda lze řízení zastavit, pokud se žalobce nachází mimo území ČR, a to z důvodu vyhoštění či jiného obdobného aktu státu. Městský soud si byl vědom toho, že adresa uvedená zástupcem žalobce je na Ukrajině. Vyšel v této souvislosti především z judikatury k § 33 písm. c) zákona o azylu, konkrétně z rozsudku NSS z 30. 7. 2020, čj, 6 Azs 71/2020-21 a rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2016, čj. 49 Az 22/2015-33. Tato rozhodnutí vyslovila závěr, že za této situace soud zastavit řízení nemůže. Městský soud tyto závěry vztáhl i na § 25 písm. j) zákona o azylu. Z kasační stížnosti se zdá, že s tímto závěrem stěžovatel nesouhlasí, ale ve skutečnosti žádné argumenty proti němu nevznáší. Tvrdí pouze, že daný závěr nemá oporu v zákoně o azylu. Takové tvrzení je však tak obecné, že nepředstavuje projednatelný kasační bod (viz například rozsudek NSS z 26. 4. 2023, čj. 8 As 163/2021-59, odst. 25). Dále stěžovatel uvádí pouze tolik, že snad v tomto případě nebyl žalobce vyhoštěn v důsledku jednání či chyby stěžovatele. Tento argument je ale nejasný. Žalobce byl vyhoštěn, protože stěžovatel řízení nezákonně zastavil. Žalobce byl tedy vyhoštěn jak v důsledku jednání stěžovatele (jeho rozhodnutí o zastavení řízení), tak v důsledku chyby stěžovatele (rozhodnutí bylo nezákonné). Kasační argumentace v první části je proto natolik nejasná a obecná, že není projednatelná.

[17] Druhý okruh kasační argumentace se týkal závěru městského soudu o tom, že není zřejmé, proč žalovaný uzavřel, že shromážděné podklady neumožňují zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochyby. Stěžovatel v tomto okruhu argumentace nenapadá posouzení

žádné právní otázky. Její přijatelnost by proto mohlo založit jen zásadní pochybení městského soudu. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že se mohl obrátit na zástupce žalobce, protože ten mu neposkytl požadované údaje. Městský soud však vysvětlil, že odpověď zástupce měl stěžovatel zohlednit. Na toto vysvětlení stěžovatel nereaguje, a míjí se tak s rozhodovacími důvody městského soudu. Taková kasační argumentace je nepřípustná (srov. usnesení NSS ze dne 21. 7. 2022, čj. 8 As 119/2022-19, bod 7, či usnesení NSS ze dne 4. 3. 2004, čj. 1 Azs 23/2004-55). Dále stěžovatel tvrdí, že je rozsudek vnitřně rozporný, když uznává, že v obecné rovině by za této situace byl doplňující pohovor vhodný, ale následně uvádí, že není zřejmé, proč stěžovatel neměl dostatečné podklady pro rozhodnutí. Městský soud však rovněž vysvětlil, proč v tomto případě nebylo možné na pohovoru trvat (v podrobnostech viz bod 17 napadeného rozsudku). O žádnou vnitřní rozpornost se tedy nejedná. Tato argumentace je tak sice přípustná, avšak přijatelnost kasační stížnosti nezakládá. Tu by založilo jen skutečně zásadní pochybení městského soudu, o nějž se v tomto případě zjevně nejedná. Na konci této části argumentace stěžovatel nesouhlasí s tím, že měl posoudit, zda v zemi původu nedošlo k zásadní změně situace. Tvrdí však bez dalšího pouze tolik, že tento závěr je v rozporu s rozsudkem NSS čj. 10 Azs 482/2021-28. Odkazovaný rozsudek však řešil jinou situaci a stěžovatel nevysvětluje, jak by jeho závěry měly se zde řešenou věcí souviset. Ani v tomto případě se tedy nejedná se o projednatelný kasační bod. Druhý okruh kasační argumentace je tak většinově nepřípustný a částečně nepřijatelný.

[18] Kasační stížnost tak nenaplňuje žádný z důvodů přijatelnosti. Nevznáší žádnou právní otázku, u níž by mohl Nejvyšší správní soud plnit svou úlohu sjednocovatele judikatury. A nebrojí proti žádnému pochybení městského soudu – natožpak tak zásadního pochybení, aby založilo přijatelnost kasační stížnosti – jehož nápravou by mohl Nejvyšší správní soud dostát své úlohy ochránce spravedlnosti (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33). Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost.

IV. Náhrada nákladů řízení

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, a bod 18 usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobce, který měl ve věci úspěch, žádné vynaložené náklady řízení soudu nesdělil a ani z obsahu spisu neplyne, že by mu v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nějaké náklady vznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. srpna 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu